

Julkisten menojen hintaindeksi

2019, 3. vuosineljännes

Julkisten menojen hintaindeksi nousi kuntataloudessa ja valtiolla

Julkisten menojen hintaindeksi nousi valtiolla Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 1,3 prosenttia vuoden 2019 kolmannella vuosineljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi nousi 1,9 prosenttia ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 2,2 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100, 3. neljännes 2019

Indeksi (2015=100)	Pisteluku ¹⁾	Vuosimuutos-% 2017–2018	Vuosimuutos-% III/2018–III/2019 ¹⁾
Valtiontalous	101,8	1,0	1,3
Kuntatalous	102,3	1,4	1,9
– Kunnat	101,8	1,3	1,9
– Kuntayhtymät	102,6	1,3	2,0
– Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	102,5	1,4	2,2

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa siirtomenojen sekä palkkojen ja muiden henkilöstömenojen kasvusta. Kuntatalouden menojen hintaindeksin nousuun vaikuttivat etenkin henkilöstökustannusten kasvu sekä ostettujen tavaroiden ja palvelujen kallistuminen.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen).....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen).....	4
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
1. Käyttökustannukset	102,8	0,1	2,2
1.1. Henkilöstökustannukset	100,6	0,1	2,4
1.1.1. Palkat ja palkkiot	105,8	0,2	3,3
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	83,7	0,0	-0,7
1.2. Tavaroiden ja palvelujen ostot	105,4	0,0	2,1
1.2.1. Aineet, tarvikkeet ja tavarat	105,6	0,2	2,2
1.2.2. Palvelujen ostot	105,4	0,1	2,1
1.3. Muut käyttökustannukset	104,9	0,0	2,2
1.3.2. Muut käyttökustannukset, muut	104,9	0,0	2,2
1.4. Poistot ja arvonalentumiset	101,4	-0,1	0,4
1.4.1 Poistot	101,4	-0,1	0,4
2. Investointimenot	107,2	0,0	-5,9
3. Rahoitusmenot	44,0	-12,5	-29,5
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	102,3	0,0	1,9

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen)

Tehtäväalue	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	102,3	0,0	1,9
11 Yleishallinto	102,9	0,0	1,9
12 Sosiaali- ja terveystoimi	102,9	0,0	2,2
121 Sosiaalitoimi	103,5	0,1	2,5
122 Terveystoimi	102,7	0,1	2,1
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	101,3	0,1	2,2
131 Opetustoimi	101,1	0,1	2,2
132 Kulttuuritoimi	102,4	0,0	1,8
14 Muut palvelut	102,1	-0,1	1,1
15 Liiketoiminta	104,0	0,0	1,2

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	101,8	0,0	1,3
1. Kulutusmenot	103,4	0,1	2,2
1.1. Palkat ja muut henkilöstömenot	102,7	0,2	3,2
1.1.1. Palkat ja palkkiot	105,7	0,2	3,1
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	89,5	0,2	4,1
1.2. Maksetut eläkkeet	102,6	0,0	1,4
1.3. Tavarat ja palvelut	105,2	0,2	1,8
2. Siirtomenot	101,2	0,0	1,0
2.1. Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	102,6	0,0	2,0
2.2. Siirtomenot elinkeinoelämälle	105,3	0,0	0,7
2.3. Siirtomenot kotitalouksille	98,9	0,0	0,0
2.4. Siirtomenot yleishyödyllisille yhteisöille	100,7	0,1	1,3
2.5. Maksusuudet EU:lle	102,6	0,0	2,0
2.6. Siirtomenot ulkomaille	102,6	0,0	2,0
3. Reaalisijoitukset	102,0	-0,1	0,4
4. Finanssisijoitukset	105,3	0,0	0,7
5. Muut menot	103,4	0,0	1,0

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q3/2019 (ennakollinen)

Hallinnonala	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	101,8	0,0	1,3
01 Yleinen hallinto	103,1	0,2	2,6
02 Ulkoasiainministeriö	103,2	0,1	2,3
03 Sisäministeriö	103,2	0,2	2,9
031 Poliisi	102,8	0,2	3,0
032 Rajavartiolaitos	103,6	0,2	2,8
033 Sisäministeriö - muut	104,3	0,3	2,6
04 Puolustusministeriö	103,8	0,1	2,2
05 Valtiovarainministeriö	102,6	0,1	1,7
06 Opetusministeriö	100,9	0,1	1,8
062 Opetusministeriö - muut	100,9	0,1	1,8
07 Maa- ja metsätalousministeriö	104,6	0,1	1,1
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	105,1	0,0	1,9
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	102,9	0,1	1,5
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	99,3	0,0	0,2
11 Ympäristöministeriö	103,8	0,1	2,0

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukien indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2014 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden hintaindeksin painorakenne perustuu kuntatalouden tilinpäätöstietoihin vuodelta 2015. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtävälueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kolmeen erillisiin indeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin sekä kuntatalouteen.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2014 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan.

Kuntatalouden indeksin painona ovat vuoden 2015 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa, jossa on huomioitu sulautetut palvelujen ostot. Kuntatalouden hintaindeksin 2015=100 painorakenne ei summaudu kunnista ja kuntayhtymistä juuri palveluostojen sulautuksen vuoksi. Tehtävälueittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Menolajittaisessa indeksissä sisäiset vuokrat eivät ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot. Vuoden 2015 painoissa on mukana liikelaitokset, koska niitä ei ole eritelty 2015 tilinpäätöksessä erilleen.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Pentti Wanhatalo   029 551 2685
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)